

60 LET

POLICIE V BAVORSKU

Spolková republika Německo nemá jednotně organizovaný policejní sbor; vedle Spolkové policie (donedávna Grenzschutz = ochrana hranic) funguje 16 samostatných policejních sborů podřízených ministerstvům vnitra jednotlivých spolkových zemí. Tyto sbory se v různých částech Německa vyvíjely odlišně, nemluvě o zcela jiném přístupu k výstavbě policie na území bývalé sovětské okupační zóny a pozdější Německé demokratické republiky.

Dnešní spolková země Svobodný stát Bavorsko má plochu 70 550 km² a žije v něm 12 300 000 obyvatel; rozloha je tedy asi o 10 procent menší, než má Česká republika, ale obyvatel je o dva miliony více. Bavorská policie však má výrazně méně zaměstnanců, zhruba 32 000. Z toho 4 600 neuniformovaných příslušníků kriminální policie, ale také 5 000 občanských zaměstnanců-úředníků a 1 300 dělníků. Je pravda, že na území Bavorska má své úřadovny a působí také Spolková policie, avšak ani tak se celkový počet policistů s ohledem na počet obyvatel nepřibližuje stavu v ČR.

Současná organizace bavorské policie je poměrně složitá a pro člověka vycházejícího z českých poměrů hůře pochopitelná. Funguje od reformy provedené v sedmdesátých letech minulého století, avšak od roku 2004 probíhá nová reorganizace. Kromě změn územní působnosti jde o to soustředit různé policejní služby na témže stupni pod jedno velení. V dosavadní policejní struktuře působily malé útvary se zemskou působností a nezávisle na nich osm policejních prezidií (a policejních prezidentů), z nichž každému bylo podřízeno několik policejních ředitelství, každé s působností pro několik okresů. Hlavní policejní služby jsou ochranná (pořádková) policie, dopravní policie, kriminální policie a pohotovostní, původně kasárensky ubytovaná policie. Každá z nich měla jinou vertikální i horizontální strukturu a tyto struktury se nyní převádějí do jednotného třístupňového systému řízení: ministerstvo vnitra bude řídit deset územních „ochranných úseků“ (Schutzbereich, fakticky se bude jednat o policejní ředitelství), které nahradí dřívější prezidia i ředitelství a každý bude mít ve své působnosti několik územních „inspekcií“ (policejních stanic, okrsků).

K tomuto stavu ovšem vedla dlouhá cesta. Vývoj v jednotlivých částech „staré“ Spolkové republiky Německo – před sjednocením – byl v zásadních rysech podobný

Rabování bude potrestáno smrtí – vyhláška z prvních dnů po skončení války

První pováleční policisté neměli uniformy – zde je bavorský policista ve společnosti amerického důstojníka „public safety“, tedy veřejné bezpečnosti

a lze si jej tak dobře ožrejmít na unikátní výstavě „60 Jahre Polizei in Bayern 1946–2006“, otevřená od 26. 9. 2006 do 23. 9. 2007 v Bavorském armádním muzeu, respektive v jeho novodobější části, v samostatném objektu Reduit Tilly. Muzeum se nachází v historickém bavorském městě Ingolstadtu, má zajímavé středověké i moderní sbírky a za návštěvu stojí i bez ohledu na současnou policejní výstavu.

Tak jako jinde v Evropě, i počátky německé policie spadají přinejmenším do 19. století. Historický vývoj tam byl ale přerušen nacistickým panstvím, druhou světovou válkou, následující totální porážkou Německa a destrukcí jeho mocenských struktur. Protože veškeré dřívější centrálně řízené policejní sbory byly prorostlé nacistickou ideologií a totalitními manýrami, vítězné mocnosti se shodly – mimo jiné – i na jejich úplné likvidaci.

Radiovůz Volkswagen „Brouk“ – vozidla tohoto typu konala v bavorské policii dlouhou a prospěšnou službu

Nešťastný zásah policistů proti pachatelům teroristického útoku na izraelské sportovce na olympijských hrách v Mnichově v roce 1972 se stal podnětem k zakládání speciálních policejních jednotek (na snímčích je místo exploze vrtulníku s rukojmími a teroristy a dále výzbroj teroristů)

V Bavorsku, které se stalo součástí amerického okupačního pásma, výkon policejní správy prakticky okamžitě převzaly americké vojenské úřady; za klid a pořádek odpovídali místní vojenští velitelé US Army a určené důstojníci „public safety“. Ve zničené a hladovějící zemi s obrovským pohybem obyvatelstva se samozřejmě nemohli obejít bez pomoci Němců znalých nejen jazyka, ale i místního prostředí. Byli k tomu ale přijímáni pouze lidé, kteří se nezkompromitovali s nacistickou mocí, ale právě proto neměli prakticky žádné odborné znalosti. Výjimkou byli bývalí policisté propuštěni

ze služby, nebo dokonce pronásledovaní nacisty.

Tak vznikaly – zprvu neozbrojené – orgány, které by se daly považovat za zárodek obecních policejních sborů, z nichž se vlastně vyvinula celá moderní německá policie. V letech 1945–1949 vznikly obecní policie ve 150 bavorských městech a vesnicích, přičemž po počátečním chaotickém vývoji bylo stanoveno jako podmínka, aby daná obec měla víc než 5 000 obyvatel. Už 24. dubna 1946 však první bavorský policejní prezident svobodný pán von Godin po schválení Američanů vydal pokyn k budování zemské policie. V letech 1952–1954

Pátrání po „domácích“ teroristech v 80. letech minulého století

Výstava v pobočce Bavorského armádního muzea v Reduit Tilly v Ingolstadtu je otevřena do 23. 9. 2007, denně mimo pondělí 8.45–12.00 h. a 13.00–16.30 h.

a následující nešťastný zásah policie se staly podnětem k zakládání speciálních policejních jednotek v Německu a prakticky na celém světě), ale také například při návštěvě britské královny nebo naposledy papeže Benedikta XVI. v Mnichově.

„60 let policie v Bavorsku, to je šest desetiletí služby v zájmu bezpečnosti, a tudíž i lidí v Bavorsku,“ zní motto nynější výstavy. Ta sice v září skončí, ale jakmile to dovolí ukončení rekonstrukce ingolstadtské pevnosti Triva, budou v ní trvale zpřístupněny veřejnosti exponáty z výstavy, které většinou pocházejí z neveřejných policejně-historických sbírek na prezidiu pohotovostní policie v Bamberku. Bavorská policie tak po šedesáti letech existence získá také vlastní muzeum.

Přemysl LIŠKA
Foto autor

byly přijaty nové a moderní policejní zákony demokratického právního státu, které jsou v souladu se zákonodárstvím federace, a bavorská policie se alespoň jejich zásadami řídí dodnes. Žestátnění veškeré policie však bylo ukončeno teprve v roce 1975, kdy byl do zemské policie začleněn policejní sbor bavorského hlavního města Mnichova.

Dlouhý historický vývoj dokumentují na výstavě kompletní řady uniform a výzbroje, automobily, technické, spojovací a dokumentační prostředky, stejně jako důležité dokumenty a spousta fotografických dokumentů jak z každodenní činnosti různých složek policie, tak i ze spektakulárních hromadných nasazení. K těm došlo například při studentských nepokojích v roce 1968, v případě vzetí rukojmích v mnichovské bance v roce 1971 i při teroristickém útoku na izraelské sportovce na olympijských hrách v Mnichově v roce 1972 (jak známo, poslední uvedená událost